

ANKARA SANAYİ ODASI

BOSNA HERSEK ÜLKE NOTU

Araştırma ve Yönlendirme Müdürlüğü

18 Kasım 2020

İÇİNDEKİLER

1- Ülke Künyesi

2- Bosna Hersek'in Temel Ekonomik Göstergeleri

3- Bosna Hersek'in Dış Ticareti

Tablo 1 - Ülkenin Dış Ticaret Göstergeleri

Tablo 2- Bosna Hersek'in İhracatında Başlıca Ürünler

Tablo 2 - Bosna Hersek'in İthalatında Başlıca Ürünler

Tablo 3 – Bosna Hersek'in İhracatında Başlıca Ülkeler

Tablo 4 - Bosna Hersek'in İthalatında Başlıca Ülkeler

4- Türkiye ile Bosna Hersek Arasındaki Ticari İlişkiler

Tablo 1 - Türkiye- Bosna Hersek Dış Ticaret Değerleri

Tablo 2 - Türkiye'nin Bosna Hersek'e İhraç Ettiği Başlıca

Ürünler

Tablo3- Türkiye'nin Bosna Hersek'ten İthal Ettiği Başlıca

Ürünler

1- Ülke Künyesi

Resmî Adı	Bosna Hersek
Bosna Hersek Cumhurbaşkanlığı Konseyi Başkanı	Dragan Çoviç Bosna-Hersek Cumhurbaşkanlığı, Bosna-Hersek'in üç kişiden oluşan devlet başkanlığı makamıdır. Bosna-Hersek, Dayton Anlaşması'na göre üç etnik grubun temsil edildiği, dört yıllığına seçilmiş üç üyenin 8 aylık dönemlerle başkan oldukları bir idare sistemine sahiptir.
Başkenti	Saraybosna
Resmî dil	Boşnakça, Hırvatça, Sırpça (Boşnakça ve Hırvatça'da Latin, Sırpça'da Kiril alfabesi kullanılmakta olup, hemen hemen aynı dillerdir.)
Yönetim biçimi	Federal Cumhuriyet
Yüzölçümü	51.209 km ² Bosna Hersek Federasyonu 26.345 km ² (%51.46) Republika Srpska 24.840 km ² (%48.52) Brčko Bölgesi 12 km ² (%0.02)
Nüfus	3,324 milyon (2018)
Para birimi	Bosna-Hersek Markı 1 Bosna-Hersek Markı = 4,68 Türk Lirası
Zaman Dilimi	UTC+1 (OAZD)
Coğrafi Konum	Bosna Hersek Avrupa kıtasının güney doğu, Balkan yarımadasının ise kuzey batı köşesinde olup, 42- 45 Kuzey enlemleriyle, 15-19 Doğu boylamları arasında yer almaktadır. Doğusunda Sırbistan, güney doğusunda Karadağ, kuzey ve batı yönlerinde Hırvatistan ile komşudur. Ülkenin Adriyatik Denizi'nde 20 km uzunluğunda bir sahil şeridi vardır. Ancak, bu sahil şeridi ticari liman olma özelliğine sahip değildir. Hırvatistan'ın uluslararası Ploče Limanı kiralanmış olup, Bosna Hersek liman ihtiyacını buradan karşılamaktadır. Bosna Hersek'in % 82'lik bölümünü Bosna, %12'lik bölümünü de Hersek oluşturur. Bosna Hersek Federasyonu ülkenin % 51,48'ini, Sırp Cumhuriyeti ise % 48,52'sini oluşturmaktadır.
Siyasi ve İdari Yapı	Ülkenin siyasi yapısını, 1995 yılında imzalanan Dayton Barış Anlaşması (DBA) oluşturmuştur. Söz konusu Anlaşma ve ekleri ile ülkenin aynı zamanda devlet sistemi ve Anayasası oluşturulmuştur. Bosna-Hersek, biri Bosna-Hersek Federasyonu, diğeri Republika Srpska olmak üzere iki entite ile Boşnak, Hırvat ve Sırp olmak üzere üç kurucu halktan ve ayrı bir yönetimi bulunan Brčko Bölgesi'nden oluşmaktadır. Boşnak ve Hırvatların oluşturduğu Bosna-Hersek Federasyonu içerisinde ayrıca 10 kanton bulunmaktadır. B-H Devlet Başkanlığı Konseyi, üç kurucu halkı temsilen seçilen üç üyeden oluşmakta olup, Konsey Başkanlığı bahsekonu üç üye arasında sekiz aylık dönemlerle rotasyon usulü değişmektedir. B-H Bakanlar Konseyi Başkanı (Başbakan) ise B-H Devlet Başkanlığı Konseyi'nin

	<p>önerisi üzerine, B-H Temsilciler Meclisi tarafından seçilmektedir. Devlet Parlamentosu ise Temsilciler Meclisi ve Halklar Meclisi olmak üzere iki kamaradan oluşmaktadır.</p> <p>Ülkede son genel seçimler 7 Ekim 2018 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Genel seçimler çerçevesinde B-H Cumhurbaşkanlığı Konseyi üyeliğine seçilen Boşnak, Hırvat ve Sırp adaylar sırasıyla Şefik Caferović (SDA), Zeljko Komšić (DF) ve Milorad Dodik (SNSD)'dir.</p> <p>B-H'nin AB ile entegrasyon süreci esasen 2008 yılında AB ile İstikrar ve Ortaklık Antlaşmasının (İOA) imzalanması ile başlamıştır. B-H'nin adaylık statüsü elde edebilmesi için yanıtlanması gereken anket B-H'den her düzeyde kurum ve temsilcinin ortak çalışmasıyla yanıtlanmıştır. B-H potansiyel aday olarak görülmektedir.</p>
--	--

2- Bosna Hersek'in Temel Ekonomik Göstergeleri

	2018	2019	2020	2021	2022
GSYİH (Cari Fiyatlar - SAGP-milyar \$)	20,2	19,9	18,1	21,3	22,6
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar - %)	3,7	2,7	-6,5	5	4
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	6.074	6.015	5.762	6.536	6.964
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort,%)	1,4	0,6	-0,8	0,4	1,2
Cari Ödemeler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-3,7	-3,6	-4,4	-6,1	-4,7
Devletin Genel Net Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	24,1	21	28,2	30,7	31,8
Toplam Yatırımların GSYİH'ya Oranı (%)	20,5	20,5	19,8	20,9	21,3
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	18,4	15,7	19	17,5	16,8

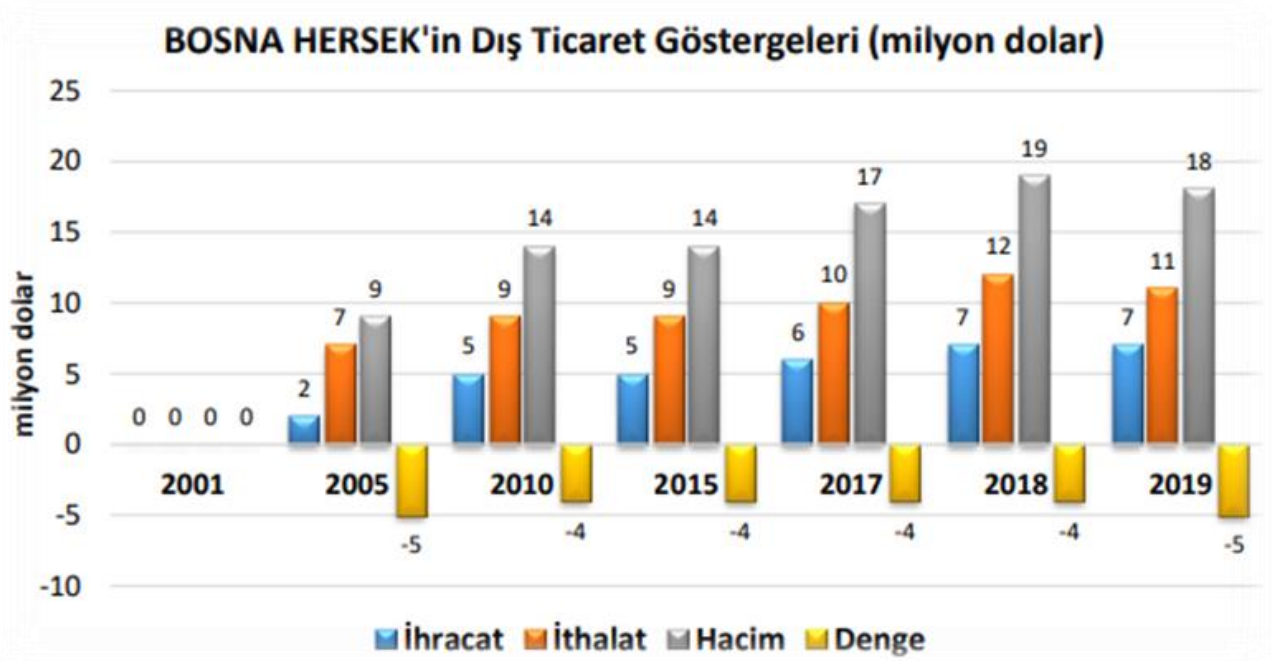
Kaynak: IMF

Bosna Hersek,

- Cari fiyatlara göre, 2020 yılı itibariyle 195 ülke arasında dünyanın 113. büyük ekonomisidir (IMF-2020).
- İnsani Gelişmişlik Endeksine göre dünyada 189 ülke arasında Bosna Hersek 75. sıradadır (UN-2018).
- Ekonomik Serbestlik Endeksine göre Bosna Hersek, dünyada 180 ülke arasında 82. sıradadır (The Heritage Foundation-2020).
- Küresel Rekabetçilik açısından dünyadaki 141 ülke arasında Bosna Hersek 92. sıradadır. (Singapur 1., Türkiye 61.) (World Economic Forum-2019).
- İş Yapma Kolaylığı açısından Bosna Hersek, dünyada 190 ülke arasında 90. sıradadır (Dünya Bankası 2019).

3- Bosna Hersek'in Dış Ticareti

Tablo 1 - Ülkenin Dış Ticaret Göstergeleri

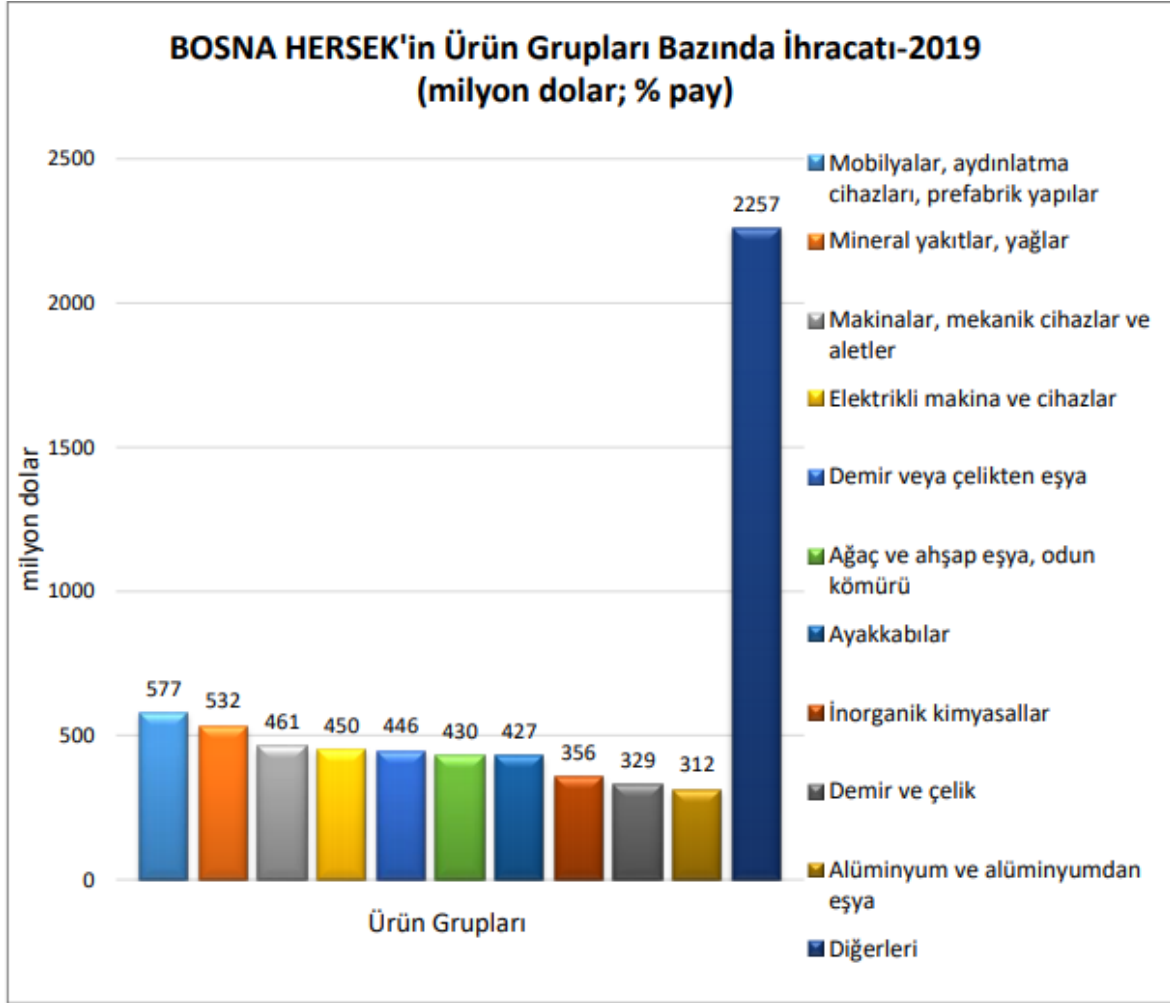
Kaynak: Trademap-www.trademap.org

Pazar yakınlığı, tarihsel ve kültürel bağlar, eski Yugoslavya zamanındaki sıkı ticari ve ekonomik ilişkilerin yansımaları ve lojistik avantajlardan dolayı Bosna Hersek'in dış ticaretinin büyük bölümü komşusu olan ülkeler ve AB ülkeleri ile gerçekleşmektedir. Söz konusu unsurlara ilaveten Avusturya'nın Bosna Hersek pazarına olan ilgisi ile Almanya ve İtalya'nın Balkanlar'a yönelik stratejileri çerçevesinde Bosna Hersek ile ticari ve ekonomik ilişkileri geliştirmek için yaptıkları çalışmalar ve kaynak ayırımlarının da önemli etkisi olduğu söylenebilir. Ülkenin dış ticaretinde öne çıkan ülkeler arasında Hırvatistan, Almanya, Sırbistan, İtalya ve Slovenya yer almaktadır. Pazar ve lojistik unsurlarının yanı sıra Bosna Hersek ile AB arasındaki tercihli ticaret sistemi ve ülkenin CEFTA üyeliği de ülkenin dış ticaretinde çevre ülkeler ve AB piyasasının ağırlığını pekiştiren unsurlar olarak dikkate alınabilir.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

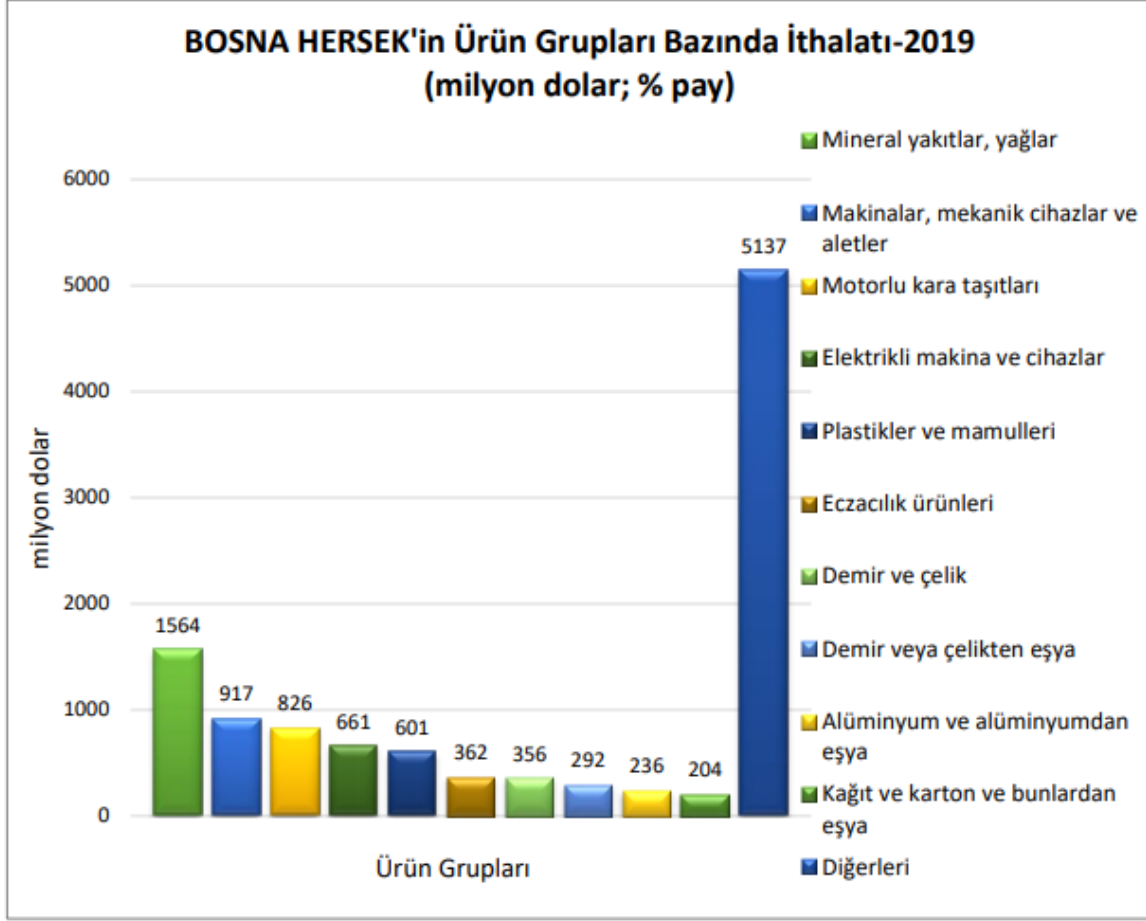
Bosna Hersek'in önemli ihraç kalemleri arasında temel metaller, mineral yağlar, mobilya, motorlu araçlar (büyük ölçüde montaj), metalden eşya, ağaç ve ağaç ürünleri, deri eşya, gıda ve içecek sayılabilir. İthalat kalemleri arasında ise gıda ve içecek, petrol ve kömür, kimyasallar, makine ve donanım ile motorlu araçlar bulunmaktadır.

Tablo 2- Bosna Hersek'in İhracatında Başlıca Ürünler

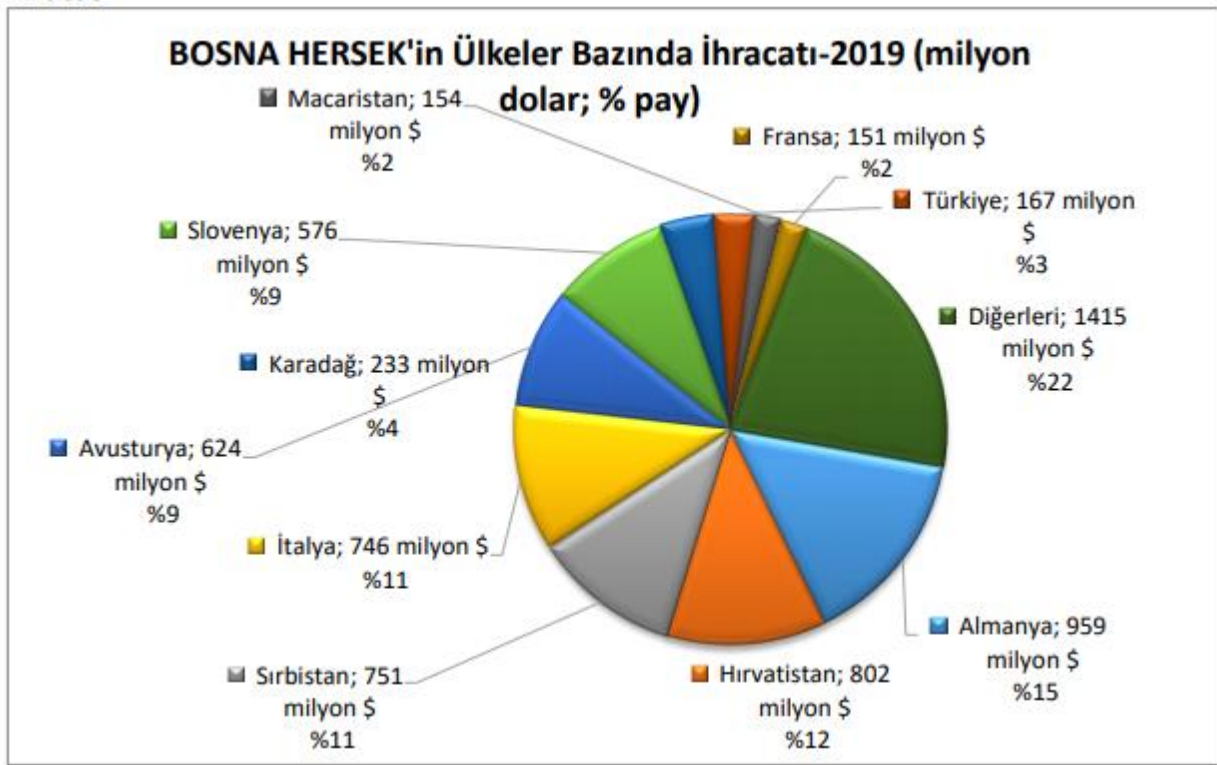
Kaynak: Trademap-www.trademap.org

Tablo 3 - Bosna Hersek'in İthalatında Başlıca Ürünler

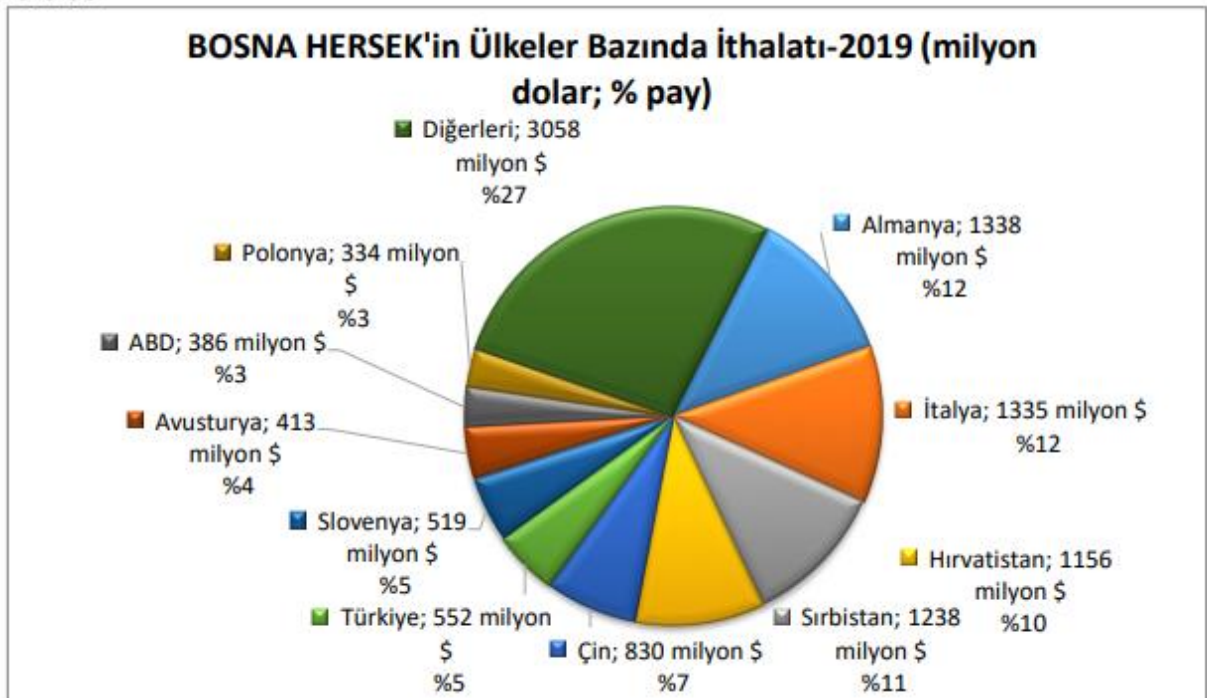

Kaynak: Trademap-www.trademap.org

Tablo 4 – Bosna Hersek’in İhracatında Başlıca Ülkeler

Tablo 5 - Bosna Hersek'in İthalatında Başlıca Ülkeler

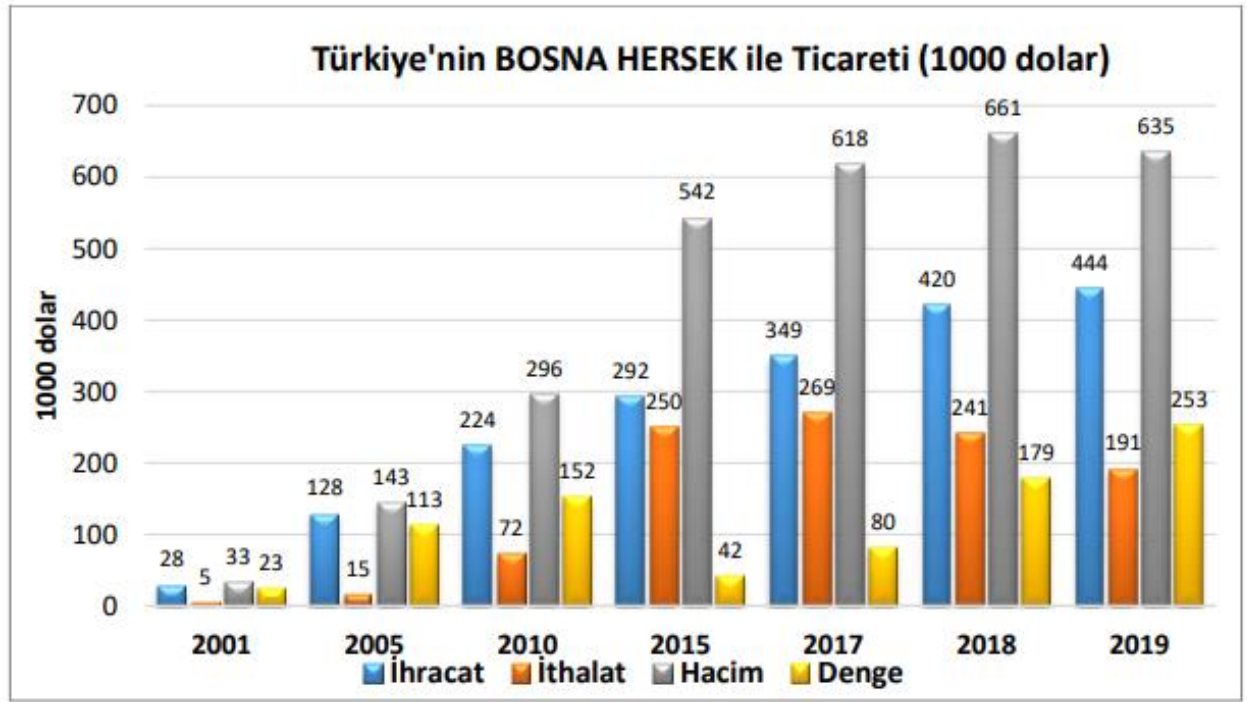
Kaynak: Trademap-www.trademap.org

4-Türkiye-Bosna Hersek Arasındaki Ticari İlişkiler

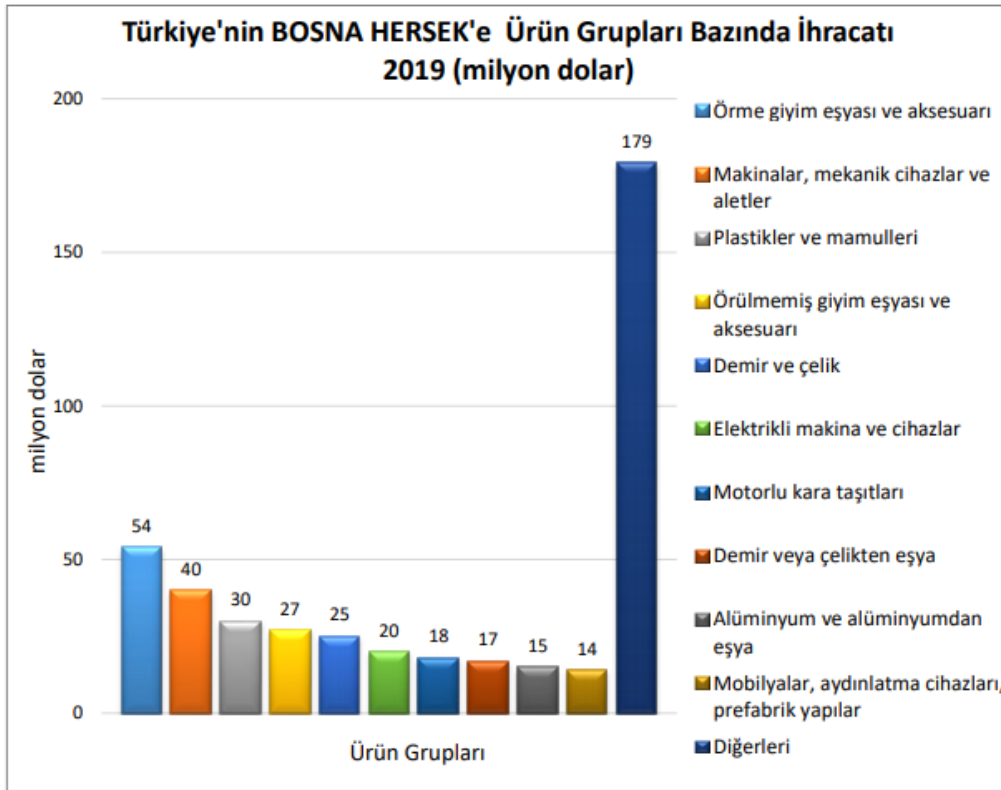
Bosna Hersek ile 1 Temmuz 2003 tarihinde imzalanmış olan Serbest Ticaret Anlaşması bu ülke ile olan karşılıklı ticaretimizi arttırmamız açısından çok önemli bir vasıta. Söz konusu anlaşma uyarınca, iki ülke arasındaki ticarete gümrük ve eş etkili vergiler 2007 yılından itibaren sıfırlanmıştır. Bosna-Hersek önemli miktarda Türk sanayisinin ihtiyaç duyduğu ham alüminyum, ağaç mamulleri ve ham deri ihraç etmektedir. Türkiye'nin mevcut sanayi altyapısı ve coğrafi konumundan dolayı Boşnak firma ve işadamlarına sunabileceği ortak yatırım/işbirliği olanaklarının da her fırsatta vurgulanması ve işbirliği fırsatlarının araştırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Türk ihracatçıları bu pazarda güçlü olan Sırp, Hırvat, Alman, İtalyan, Avusturya, Yunan ve İspanyol firmaları ile rekabet etmektedirler.

Tablo 1 - Türkiye- Bosna Hersek Dış Ticaret Değerleri

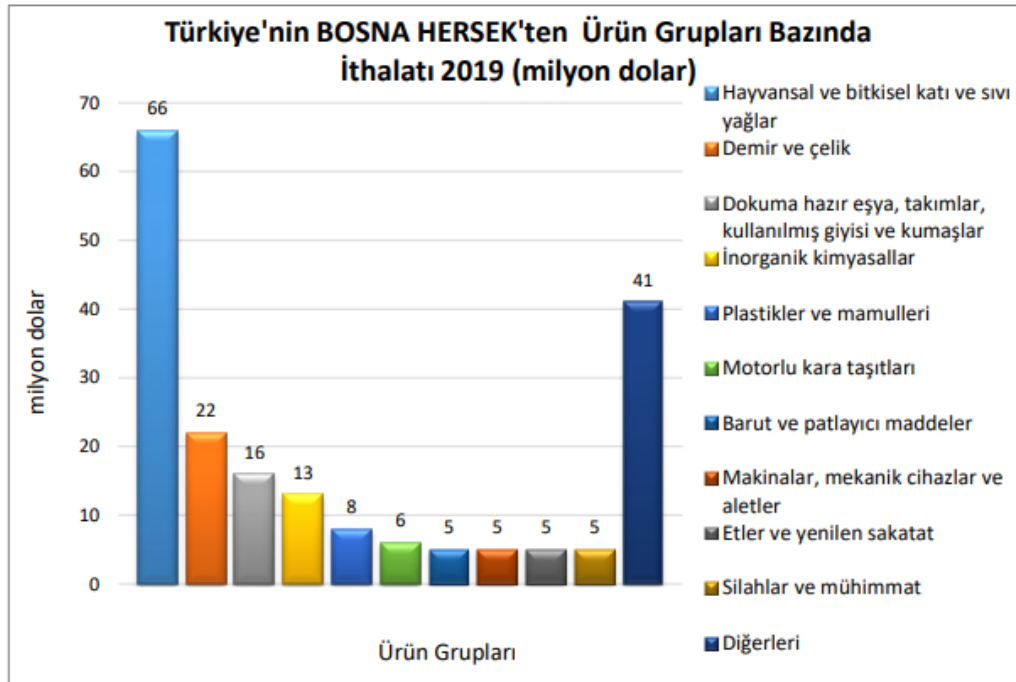
Kaynak: TÜİK

Tablo 2 - Türkiye'nin Bosna Hersek'e İhrac Ettiği Başlıca Ürünler

Kaynak:Trademap-www.trademap.org

Tablo3- Türkiye'nin Bosna Hersek'ten İthal Ettiği Başlıca Ürünler

Kaynak:Trademap-www.trademap.org

Yatırım İlişkileri

TCMB verilerine göre 2005-2017 döneminde Türkiye'den Bosna Hersek'e giden yatırım tutarı 204 milyon ABD Dolar olup, Bosna Hersek'ten Türkiye'ye yönelik doğrudan bir yatırım gözükmemektedir. Türkiye'nin 2018 yılında yurtdışına gerçekleştirdiği 4 milyar dolar değerindeki toplam yurtdışı doğrudan yatırımda, Bosna Hersek 41 milyon dolar ve %1 pay ile 7. sıradadır (TCMB). Türkiye'den Bosna Hersek'e yönelik olarak bugüne kadar yapılan en önemli yatırımlar arasında bankacılık sektöründe Ziraat Bankası (ilk yabancı sermayeli yabancı banka), üretim sektöründe ise Natron-Hayat (kraft kağıt ve karton ambalaj üretimi) ve Şişecam Soda Lukavac (cam hammaddesi soda üretimi) yer almaktadır. Anılan yatırımların yanı sıra, yine özelleştirme ve doğrudan yatırım ile başarıyla Bosna Hersek'te faaliyetlerini sürdüren Türk firmaları da bulunmaktadır.